

Tartalom: Egy nap Korondon, (Erdődi János) 117. l. A' Donnersbergi báró, (y.) 119. l. Oláhország 1839-ben, (13) 121. l. Les-tető, (Szólga Miklós) 124. l.

Egy nap Korondon.

Egy régebbi múlt évből.

(Vége.)

Az ivó 's fürdő kútak épületeikkel együtt a' nyugoti hegység' aljában fekszenek; Korond' pataka mellett, mellyen által az országutról egy nagyon csapodár híd vezet. E' telep 9 faházakból — mintegy 57 lakszobákkal — áll, mellyek közül 8 özv. Traun grófnőé, és egy özv. Pálffy Eleknőé. — A' grófnő, miután ez előtt több évekkel Erdélybe jött lakni, mint Eszterházi öröklő Korondon, magához váltotta az idegenek által vásárlott épülethelyeket épületeikkel együtt 's fordított költséget és fáradságot is e' gyógyintézet' jobb karba hozatalára; de nem tagadhatni, hogy a' vendégek' kényelmökre, melly itt jó részt terra incognita, még minden teendő. — Van egy ivó 's két fürdő kútja; bőven ellátók a' vendégek' vizszükségét. Nagyon sükeresnek mondják vizét, mellynek főbb elemrészei vas és kén, különösen melygyöngeség és görcsökben szenvedőknél és lépdaganatok ellen. Ize nem kellemetlen, de szesztelen, fölötte egy nagyon rút és ingatag deszka fődél szédeleg, melly önkénytelenül Runimelpuff' kalapjára emlékeztet. De van ez intézetnek a' keleti oldalon mintegy ½ orányira innen egy sós fürdője, mellyhez hasonlóval, legalább jobbal nem dicsekedhetik a' testvér haza. Uralkodó rész ebben só, több e-

lemrészek' szerencsés vegyületével u. m. vas, kén, gyanta és nagyon sok gyúladó léggel. Ez nem rég fedeztetett föl, 's már is többek áldják, kiknek eldagadozott 's elebbett lábaikon az allo- és homoeopathia több évi kinzás után is kudarcot vallott. Ha e' kútat mint sajátomat Budapest mellé' tehetném, több jövedelmet nem kívánnék. Becsét legkevesébbé méltányolja a' tulajdonosnő, ki kényelmes haszonolhatására nagyon kevés figyelmet fordít.

Általánosan tapasztalom, hogy az erdélyi uraságok; noha ön házaikban úri kényelmet kedvellők, a' fürdőken nagyon kevéssel kielégíthetők. Egy szoba' butorai itten kevés különbséggel ezekből állanak: 2 ágyfa, 2 asztal, 2 — 4 faszék, 1 fali fogas, 1 fürdő kád 's hol a' fényűzés legfőbb fokra hágott, egy fa-lócza, melly aztán pamlag helyett szolgál, noha az olly magas, mint a' Gábor diáké lehetett, mellyen lábait lógatta. Néhol a' lak, de különösen a' fürdőszobák szélrésekkel dúsan ellátvák, és szellősek, mint Aklethá' csarnokai. Szállásbér egy szobától ötig; hozzá tartozó fürdő 's élés kamarákkal és konyhával egy hétre 2-től 10 p. forint. — Legtöbb panaszt járdahiány miatt hallottam 's valóban nem alaptalanul, mert a' vizgyógymód' első szabálya mozgás, sok járás; már pedig a' kút' környéke vizenyős és fűvel benőtt lévén, ha az asszonyságok is bagariabőr-csizmát nem húznak, mint a' millyenekben uracsokat is járni láttam ma, azt teljesíteni nem

lehet. S' noha a' helynek fekte a' természettől annyira kegyelt, mennyire alig egy más, még is a' jelenleg mintegy 110 személyből álló közönség csupán egy jegenye fákkal szegélyezett, alig 60 lépés hosszú, 's olly keskeny járdára van szorítva, hogy azon két személy egymás mellett nem járhat a' nélkül, hogy vállaik minden lépten az illedelem' szabályai ellen ne vétssenek; 's a' mi több, ezen egyre is többnyire saját költségöken hordatnak fővényt a' vendégek. Lóistálló és szekérszin — jámbor kívánságok. — Sajnosan tapasztaltam itt is, valamint csak nem minden erdélyi fürdőintézeteknél a' vendéglő' nem létét. — Itt is minden vendég saját konyhát tart; 's az egy két napokig mulatni akaró idegen, ha ösmeretlen vagy nem tolaikodó, kénytelen délebédjét a' 'Napnál' 's estebédét a' 'Holdnál' tartani. —

A' kút körül félkörben, földbe vert czövekekre, mellyeknek felső végei vészfenyegetőleg nyulnak magasra, szegzett, részint gyalúlatlan deszkákön ülve foly a' reggeli társalkodás, elég fesztelenül 's a' mint látszik valamennyire öszveolvadva.

Szemközt a' fürdőteleppel a' keleti hegyoldal' tetőjén áll a' 'Hollókó', e' szép tájképben, mint szükséges árnyéklat, sötéten és magasra emelkedett szirtfal, komor gúnynyal nézve le az emberekre, kiknek ő már annyi gyöngeségöket és bohóságukat látta századok óta játszani saját boldogságukkal, 's csipős gúnymosolyra derül sötét arcza évenként egyszer, látva az embereket, az isten' képeire teremtett embereket képzelt kórösztönből öszve gyűlni egy kis posvány körül, de — minden úgy jó a' hogy van. 'S mi lenne az emberből, a' világ' büszke urából, ha a' valóság' angyalai kikorbaöcsölnék a' képzelet' szellemében? Ha arcza' verejtékében kénytelenítetnék szántani a' való' parlagát, melly többnyire konkolyt termik, mivel olly kevesen

hintenek abba tiszta magvat, vagy találják el a' vetés' idejét.

Néhány órapercz távolságra van a' nyugoti oldalon egy kertvadony. A' természet annyi szépséget hintett e' kertre, a' mennyit talán alig egyre; de csupán a' természet, 's tulajdonosa legkevésb érzékkel sem bír az iránt; sőt csak annyit sem teszen, hogy a' fürdő felől egy kaput csináltatna a' kertjét védő töviskorlátra, hogy ezen vadonszép helyet látogató, kivált fogékony keblű hölgyek ne legyenek kénytelenek kitenni gyöngéd lábaikat a' töviszurás' veszélyének.

A' keleti oldal telve sós forrásokkal, 's ezek' árkaik külön alakú kövé vált testekkel. Átaljában a' fűvés, kövés és elemész, ha e' végzettséggel bír az első' megösmérésére, talál e' vidékben sok szellemi életet.

Szemközt egymással a' két hegy' aljában, mintegy félóránnyira a' fürdőtől terülnek el Alsó és Felső Sófalva, meglepőleg festői fekvéssel az első, gyümölcsfák' zöld árnyhullámaiból egyenként feltűnő szalma födelű csinos faházai-
val, fölötte gyönyörű bükkerdőkkel, lábai alatt a' legszebben zöldelő gyöpbáronynyal, mellyet a' teremő ezernyi illatos virágokkal himezett, 's Korond' tiszta hegyi patakával nyílt ölében.

Innen félóránnyira fekszik hegyektől egészen körül vétetve a' Kis Küküllő' folyama mellett a' sógazdag Parajd. — A' falu' egyik részecskéjét a' sótisztok' kincstári épületeik foglalják el. Innen egy negyed óránnyira vannak a' sóaknák. Az ő akna, mellyet már nem mivelnek, ha jól értettem, 50 öl mélységű, és mostan mivel két oldalágai 25 ölre haladtak. Lépcsői jók, mondhatni kényelmesek; sója szürkés, kemény. Egy bizonyos időszak óta évenként kevés különbséggel csak 30,000 mázsa só kel, az előtt pedig 130,000nél is több kelt el. A' földes sódarábok — géra — mellyek a' mint mondják

nem használhatók, 's mellyeket a' vízbe hánynak, hegygyé emelkedtek már. Keserves és boszszutélt panaszt hallottam a' vidékiektől a' pór-hajdukra; ezek többnyire sófalvi, parajdi és szövátai székelyek, kik a' katonákkal egyenlőleg őrizik a' sőt; ezek, miután a' szegény pórt megfogták, akár szegült ellen, akár nem, kegyetlenül megrongálják, csak nem halálra verik 's azután viszik tisztjeikhez, 's nem gondolják meg, hogy illy halálos merényre nem haszonvágy, hanem csupán vas szükség kényszeritheti a' szegény embert. — Félre e' sötét képtől. Miért nem tanulunk szeretetet az állatóktól?! — A' nap' sugáiraiban mint ezüst falak tündérelég és féhéren ragyogó sószirtek, éles és szálkás csu-csaikkal, valóban hájoló szépségökkel sem valóban képesek enyhíteni azon fanyar érzetet, melly eszmeszövődés által borúlt fel lelkemben.

Falusi iskolák e' vidékben sincsenek. Mert hogy egy néhány gyermek télen át egy hasáb fával vállán, 's kis ruha tarisnyájával nyakán, valamint csak nem minden falukban a' ludi magisterhez ballag, hogy ott semmit se tanuljon — valóban említést sem érdemel. Mikor látandja át a' két testvérháza azon sarkigagságot, hogy minden teendőik között legelsőnek a' nép' nevelésének kellene lenni, 's ha azt át látta, mikor teend komoly lépéseket e' szent célra? Egy nemzetet csak nemesült erkölcsök emelhetnék nemzeti jólétre, erkölcsöket pedig csak mivelő nevelés nemesíthet. De ugyan miként mivelődhetni és nemesülni iskolák és tanítók nélkül? Ez éppen olly lehetlen, mint a' Falstaff katonáinak vitézkedni bátorság és bátor vezér nélkül.

Isten veled, Korond' szép vidéke! Mi megválnak 's talán — örökre. Isten veled kedves lény! kit legelőször 's talán utóljára láttalak itt. Emléked keblem' napja leend, melly körül lel-

kem mint hű napvirág örökre forogjon. — Elj boldogul! 's

Tiszta érdem és rokon szív
Nyerje egykor el kezéd,
'S hű kebelnek szent szerelme
Boldogítsa életed.

Erdődi János.

A' Donnersbergi báró.

(Vége.)

„Nem egészen,“ viszonzá a' báró, „előbb ki kell színom a' pipámat.“

„Állj hát gyorsan utána,“ monda az alak. „Úgy látszik, sietsz,“ monda a' báró.

„Sietek ám,“ felele az alak; „meglehetős sok forgódásom van az útamban Anglián át és Franciaországban, 's az időm nagyon el van foglalva.“

„Iszol-e?“ monda a' báró, a' flaskót érintve pipájával.

„Tízből kilencszer, 's akkor ugyan keményen,“ viszonzá az alak, röviden.

„Soha sem mérsékletten?“ kérdé a' báró.

„Soha sem,“ viszonzá az alak, megbor-zadva, „az vidám kedvet szül.“

A' báró újra szemügyre vevé új barátját, kit rendkívül hamis pajtásnak néze 's utóljára tudakozá; veszen-e valami tetteleges részt az afféle aprólékos műtételekben, a' millyenen most neki jár az esze.

„Nem“ viszonzá az alak, kikerülőleg; „de mindig jelen vagyok.“

„Csak amúgy látóul képzem,“ monda a' báró.

„Csak úgy,“ viszonzá az alak, czövekével játszodozva 's nézegetve a' fogantyuját. „Végezd olly gyorsan, a' mint csak lehet, ha úgy tetszik, mert egy fiatal úri ember, kit az gyö-

tör hogy igen sok pénze van, úgy veszem észre, reám vár.“

„Meg akarja magát ölni, mivel igen sok pénze van!“ felkiálta a báró, mintegy felsiklandva; „Ha! ha! nó e' jó!“ (Sok hosszú nap óta most elsőben nevette a báró.)

„Én azt mondom“ zsimbele az alak nagyon megrémültnek látszva, „azt többé ne tedd.“

„Miért ne?“ kérdé a báró.

„Mivel az nagy szenvedést okoz nekem,“ viszonzá az alak. „Sohajts, a' mennyit tetszik; az esik jól nekem.“

A' báró e' szó' említésére, akaratán kívül sohajta 's az alak újra felvidulva a' legnyájash, szédítőbb udvarisággal adá kezébe a' vadász kést.

„Még sem rossz gondolat,“ monda a' báró a' fegyver' élet tapogatva, „hogy az az ember megöli magát, mivel igen sok pénze van.“

„Phú!“ monda a' jelenség pajkoskodva, „nem jobb, mint hogy más megöli magát azért, mivel keveset vagy semmit sem kapott.“

Valljon a' nemtő szándéktalanul felejté el magát, a' midőn ezt mondá, vagy azt gondolta, mi szerint a' báró elméje úgy el van készülve, hogy nem ügyeli akár mit mond, nincs módom tudni. Csak azt tudom, hogy a' báró egyszerre megtartóztatá a' kezét, szélesre kinyitá szemét 's úgy nézett, mintha most elsőben egészen új világ csapta volna meg őt.

„Igaz biz' a',“ mondá Bierrausch, „semmi sem olly rossz, hogy ne lehessen segítni rajta.“

„Kivéve az üres pénzládát“ kiálta a' nemtő.

„Jó; de az is megtelhetik valamikor,“ mondta a' báró.

„Nyelves nöket,“ morga a' nemtő.

„O! Le lehet csendesíteni,“ mondá a' báró.

„Tizenhárom gyermeket,“ bógé a' nemtő.

„Csak nem fajul el mind,“ mondá a' báró.

A' nemtő láthatólag feltüzült a' báróra; hogy egyszerre olly véleményekkel álla elejébe; de megpróbálá nevetéssel elütni vétnei, azt mon-

dá; nagyon elkötelézné, ha megtudathatná vele, mikor megszűnend komázni.

„De én nem komázom; soha sem voltam távolabb tőle“ ellen szóla a' báró.

„Jó, örvendek hogy hallom,“ monda a' nemtő, a' méreg sugározván szemeiből, „mert egy tréfa, a' szó' teljes és igazi értelmében, ha lád o m. Jer! Hagyd itt egyszerre ezt a' száraz világot.“

„Nem tudom,“ mondá a' báró, a' késsel játszodózva, „száraz az igaz, de nem hiszem, hogy a' tiéd sokkal jobb lenne; mert nem látszol te is különösen kényelmekkel dicsekedhetni. Ez eszembe juttatja — micsoda kezességem leend, hogy jobb állapotra kapok, ha ki is megyek a' világból!“ kiálta, felszökve; „Eszembe sem jutott.“

„Végezd“ kiálta az alak, fogait csikorgatva.

„Allj tovább,“ mondá a' báró. „Nem emésztém többé magam a' nyomoruságaimon, hanem jó kedvüleg veszem a' dolgot 's újra megpróbálok a' friss levegőt 's a' medvéket; 's ha az nem segít, józanul, egyenesen beszélek a' bárónéval és von Schwellenhausenéket, agyonvágom.“ Ezzel vissza böcsátkozék 's olly hangosan és hahotával nevette, hogy a' szoba rengett belé.

Az alak egy két lépésre hátrált, a' bárót azonban iszonyú rémülten nézé, 's midőn ez megcsendesedék, felkapá a' czöveket, nagy erővel testébe szúrta, 's borzasztó üvöltéssel el-tűnék.

Bierrausch soha sem látta többet. Miután cselekvésre tökéle el magát, nem sokára észre-hözá a' bárónét és von Schwellenhausenéket; s azután sok évekkel hala meg nem gazdagon, a' mennyire tudom, hanem bizonyoson boldogul: számos családöt hagyva hátra, melly a' medve és vaddisznó vadászatban az ő tulajdon szemé-előtt nagy gondnal neveltetett vala. 'S az én tanácsom minden emberhez az, hogy ha yalaki

valaha hasonló okokból bús és epés lesz; (mi bizonytalán sok emberen megtörténik); tekintse meg a' kérdésnek mind két oldalát, 's tartson a' jobbikhoz nagyító üveget; 's ha még is kísértetbe jő, hogy búcsu nélkül odébb álljon, szívjon ki egy nagy pipa dohányt, igyék meg egy teli flaskó bort 's fordítsa hasznára a' Donnersbergi báró' dicséretes példáját.

Oláhország 1839-ben.

(Egy francia utazó jegyzéseiből.)

Belgrád közelében, nem messze a' szerb határoktól egy hegycsoportozat tűnik fel, mellynek oldalai legelő nyájakkal fedvék, 's a' Dunától öntözött részei felette termékenyek lehetnek; de alig látni körülötte mivelt földet. Egy magyar fő nemes, ki Milos herczeg' kormánya alatti tartományokban gyakran megfordult, állítja, mikép ott még gyermek korában teng a' földmivelés, a' föld' termékeivel alig érik bé a' benlakók, 's hogy a' szerbnép' gazdagsága csak nem kirekesztőleg baromtartásban határozódik.

Belgrád után Szendrő (Semandria) a' legelső török város. A' várerősség — Brankovics György' építménye még 1433ból — ekkorig megtartá parancsoló tekintetét, külidoma csinos négyszög a' Dunától öntözött 27 tornyokkal. Szendrőt moslemek birják, de várfalain egyetlen örökönát sem látánk járdalni. A' török városokat nagy sirkertekhez hasonlítják, 's valóban, ha ezen néma várerősséget tekintjük, melly annyi ellenség' 's habelem' ostromi közt mintegy bús emléke a' hajdonkornak magát megtartá, igazolnunk kell ama' hasonlítást. Új Moldovától, mellynek népességéből az oláh illir határór ezerednek egy egész századja telik ki, Orsoyáig a' vidék a' legváltozatosabb 's mindegyre nagyszerűbb tárgyakuak össze függő lánczora lesz. A' Duna' folyamának legszebb pontjánál állunk itt; mi e-

lőtt majd Columbácznál össze szocúlna, tenger-kint terjeszkedik ki a' Balkánig, mellynek utolsó hegysora már török határszél. A' szorosok' közelében az ár hatalmasabb erővel rohan, a' habokot egy Babakái nevű szikla szeldelvén csak, mellynek kopasz éles feje 30 lábnyira nyulik ki a' víztükör felett. Ezen félelmes szirtnek, a' monda szerint, a' következő történet adott nevet: „egy öreg 's szerfelett féltékeny basa rabnőji' egyikének hűségében kétkedvén, csónakon a' hűtlent ezen szirt mellé viteti. A' kényur' intésére néma rabszolgák ragadák meg a' szerencsétlent, 's egy magánosan álló szirtoszlophoz kötözvén, az éhség 's bűnnek martalékul ott hagyák. Nem hallgatva a' boldogtalan szívzaggató' panaszára ezen bosszút lehellő szavakkal vevé bucsuját tőle a' bős basa: „bünhődjék“ (babakái). A' nép fentartá a' történet' emlékét maiglan a' szikla' nevében.“

A' columbácsi szoros végre egész nagyszerűségben mutatkozik. A' Duna, melly tíz öllel főlebb még szabadon ömleszt el vizeit, hirtelen egy óriási szikla falaktól zárt torokba szorúl. Egyik szikla' csucsán láthatók még egy régi vár' romjai, maradványai azon erősségi vonalnak, melly Rámától az Apollidor' hidjáig jelelé ki a' Tráján' félelmes birodalma' határait. A' barbar csordák' beütése után barátok klastrommá idomíták a' vár' falait, majd a' törökök ezt is elpusztíták, 's fölégeték. Két romladozó bástya 's a' néhol emelkedő fadarabok nyilván mutatják a' vár' hajdani tervét 's terjedelmét. A' bal parti sziklák roppant nagyságu barlangokat rejtenek, ezeket a' folyamasta fölgerjedt busulása' napjaiban. A' lakosok' hite szerint Sz. György ezen barlangok' egyikében fejezte le a' híres sárkányt; a' szörnyeteg rohadó tetemeiből származott aztán azon roppant sokasága a' bogaraknak, mellyek nyárhó' napjaiban a' vidéket pusztítják.

Darab távulságra más alakot vált a' tájkép;

a' vidék nyájasabb lesz, 's messziről a' szerb vidám hegysorok tűnnek fel a' hegyoldalokon legelő számos nyájakkal, a' szeszélyes alakú pász-torkunyhókkal, mellyeknek vörös fedlete a' fenyvek' gyöngéd zöldjével a' legtetszetesebb színvegyületet képezik.

„Zrinyi“ gőzös állomását Drenkovánál tartja; ez, mondhatni csak tervben létező falu, mostanig három házból áll. A' folyam' medréből felmeredező sziklák miatt a' gőzösök' utja ezen alól nem batorságos. 1852ben merészkedett Argó, a' Vaskapu' szikláival is daczolva lebocsátkozni a' szoroson, de a' próbát többször is ismételni nem vala tanácsos. A' három házak' egyikét az egészségi vonal' egyik tisztje lakja családostól. Ezen kicsin telep' egyetlen időtöltése az, hogy az érkező gőzösöknél hetenként egyszer békőszönt, néhány szót váltandó ott az érkező utasokkal.

Két órákor már készen valánk a' tovább indulásra, egy komp féle hajócskára szállánk, melly talán gunyból „szép“ (la bella) nevet viselt, minden esetre ügyes kormányosok vezérelték. A' gőzhajózási társaságtól méltán várhatjuk, hogy a' szállításnak ezen nemén is könnyítsen, hogy az utas ne kénytelenítessék sokszor egy más háttán portékahalmok közt egy hitvány barkedő szorúlni. Szerencsémre a' tolongásban a' komp' orrán fekvő portékacsomóra kapaszkodván, ez nekem ülő helyül szolgált; a' később érkezők csak nem a' fuldoklásig összeszorítva a' hajóban nem élvezheték azon ritka természetjátékot, mellyet a' folyam' olly főséges képekben mutat itt a' bámuló szemnek.

A' Duna' szikla partjaiba szeszélyes csipkézeteket vésett az idő, de a' szerb szélek vadabbak a' bánati oldaloknál is. A' két felől meredező sziklák rendkívül magasak, néhol emberi erőttől meg nem győzhető védfalaknak kell azokat tartanunk. A' kilátás ezen sziklákra nagyon festői; némelly, mint mind megannyi csipkés pártázat tűnik fel, mások természet torony

idomuak; mások alapjukban a' folyam' által ki-mosva, roppant boltozativeket terjesztenek ki a' folyam' felibe, ezeknek védelme alá vonulnak a' halászok töredékeny csajkájokkal. Más sziklák még sokkal szeszélyesebb képekben tűnnek fel; kettő ezek közül távolról kivált egy pompás egyház' csarnokaihoz hasonlít, úgy tetszik, mint-ha egy máshoz fogózva elzárnák itt a' Duna' folyamát, melly pedig csendes méltóságban mint egy kis tenger folydogál alattok; közelebb jutva önkényt válnak szét a' gránittömegek, 's a' szem egy hegyekből képzett amphitheatrum' panorámáján akad meg. Néhol kiterjeszkedik a' folyam' medre, a' partok alásülyednek, 's a' láttott csudákon elbámult szem gyönyörrel pihen meg egy domb' alján fekvő falucskán, hol a' szőkellő patakok' árjai több irányban kigyóznak szét a' kies völgyeken. Kellemes látomány főleg Milanowa falucska, hol a' görög templomok csinos minaretek 's mecsetek közül emelik ki sügár tornyaikat.

Ezen kellemes nézőjátékot egy más borzadalmas követte; egy tompa moraj új örvény' közelletét hirdeti, melly a' vaskapui után a' Duna' öt cataractái közt legiszonyatosb. A' folyam' medrét két sziklasor zárja, mellyeknek hosszát a' tajtékzó hab mutatja; de tavasztutó' napjaiban ritkán apad a' víz annyira hogy a' sziklák ki-vehetők legyenek.

A' szerb határ' hosszában mindenütt láthatók még egy a' római katonák által a' sziklába vágott út' nyomdokai 's egy a' halászok' tűzfüstje által szinte láthatatlanná lett iratnak, de a' mellyből a' győzelmes sas felébe vésett ime' szavakat most is olvashatjuk: Imperatoris Caesaris divi Nerva filius Nerva Trajanus pontifex maximus. Ezen felirat' maradandó emléke lesz századokon át Tráján' győzelmeinek 's a' római legiok' erőteljes kitűrésének. A' balpartnak is vannak emlékei. A' 18ik században viselt háboruk' alatt, a' midőn Austria tanácsosnak tartá a' szom-

széd ország' határain át lépve annak belsejébe nyomulni, a' Duna' partjai nem egy hős tettnek valának nézőtere; minden meredekebb hegy egy kicsin várerősség volt, mellyet száz versben kelle ostrommal bevenni, 's lelete ismét elveszteni. Még most is áll a' lakosok' emlékében a' Veterani barlang' ostroma, hol sok ezer török ellen olly hősileg védelmezte magát egy maroknyi nép a' Veterani nevet viselő ezredből. Szembe a' Tráján' útjával építnek az oláh-illir határ-őr ezred' katonái amazsal minden tekintetben mérkőzhető utat. Nyár' multával az alacson vízállás miatt kissé bajosabban megy a' hajózás, 's minthogy azon munkálatok, mellyeket egy csatorna' építése megkíván, a' török hatóságok' részvéte nélkül kivihetlennék, a' gőzhajó társaság a' kormánynyal egyetértőleg egy út' építéséhez kezdett, melly Drenkovát Orsovával majd összekötendi. A' munka' legnebezebbjét már 1857ben a' derék gróf Széchenyi' felügyelése alatt bevégezték. Ezen út, melly a' rómaiak' nagyszerű miveivel bátran mérkőzhetik, részint a' folyam' medriből szakasztatott ki, részint a' sziklába vágatott.

A' kilátás itt a' Dunára valóban felséges. Nagyszerű természet, dicső emlékezetek, emberi művek, szóval: minden egyesülni láttatik, hogy kedély, szív, szemek hámuló meglepetésbe hozassanak. A' Kazán faluhoz érkezünkkor már nyulánkoztak a' hegyek' árnyékai, 's a' hanyatló napnak vakító sugarai a' legszebb arany szín' pompájában ragyogtatták a' különben is gyönyörű vidéket. Mikor Orsován kiszállottunk, esti homály borult a' tájképre; nagy tüzek égtek a' város' utczáin; táncz, játék, 's élénk szóvita' lármája hallszótt minden felől. A' zajt katonamuzsika hasítá szét, 's minő zene csapá meg füleinket? egy keringő az „Éjbál“ zenéjéből. Orsova főszállása az oláh-illir ezred' három századjának, 's éppen itt találtuk az ezred' egy részét gyakorlatok végett összegyűlve. A' helység'

vendégfogadója dugva katona tisztekkel; 's a' legkényelmesb szobák az oláhországi hospodár' számára valának kibérelve. Csak ugyan, inkább kegyelem' útján, irgalmatlan szomszédságban egy hitvány szobácskát nyerünk. Az ebéd' ideje rég elmult volt, a' vacsora pedig éppen méltó volt szállásunkhoz. Egy ingadozó asztalnál ülve ezer aggodások közt tekinténk az előttünk lévő asztali diszítvényekre, midőn az inas egész egyszerűséggel egy még a' szakácskönyvekben meg nem nevezett levest, főtelen burgonyát, 's egy nagy tálban uszó négy bárányszót rakott előnkbe. Ezen fényes lakoma' végével a' fáradtság miatt nyugodalomra sietünk; de bár mennyire sarkalók is mérnöki tudományunkat, nem tudánk szobánkban ötünk' számára külön fekhelyet mérni. Szerencsére a' gőzhajóhivatal' főtisztje éppen ekkor adá tudtunkra, hogy az Argó csak másodnapra induland el, 's az alatt a' mehádiai fürdőket megláthatnók. Ezen férfiu sziveskedett szálásán kettőnk' számára egy egy szalmamátráczt ajánlani, melly valóban a' legpompásabb hálással felért ezen szorult állapotban. Más nap éppen indulóban valánk Mehádia felé, a' mint az orsovai őrnagy magához hivatott, úti leveleinket megvizsgálni szándékozván. Gondatlanságból a' magamét egy könyvbe tetém, 's reám kerülvén a' sor nem tudám elékeríteni. Uti társaim hévvel buzgottak igaz ügyem mellett; elé mutaték egy mást, a' külügyek' ministere' kezeivel jegyzettet, eléggé fejtegetve az őrnagy előtt rossz németiséggel tartalmát, de ő csak a' látomásozást kívánta útlevelemen, a' mivel én természetesen nem szolgálhattam.

Szerencsétleuségem trombita 's dobszónál adatott a' helységnek tudtára; mindenki az átkozott útlevel' keresésére indult, de minden siker nélkül. A' határvonaltól, igaz, alig voltunk egy két puska lövésnyire, de a' szöbesre még gondolni is esztelenség volt. Azon kedvezésért esedeztem, hogy a' török határszélekig kísérje-

nek el; eskü, kérelem mind hasztalan volt, a rettenetes őrnagy útasításától egy vonalt sem távozott. Nem volt mit tenni egyebet, mint úitársaimtól elválni, Semlinbe visszatérni, szóval száz órányi utat tenni útilevelem' látomásoztatása végett. Az őrnagy az ajtóig kísért 's mint látszott maga is megindulva szerencsét kívánt az utazáslioz 's minél előbbi megtéréshez.

Semlinbe érkezve, 's dolgaimat csak hamar rendbe szedve visszatértem Orsovára. Az őrnagy első köszöntőim közé tartozott, 's azon újsággal lepett meg, hogy elindulásom után néhány perczzel útilevelem megtaláltatván elindulásomat többé semmi sem gátolja. Töstént útnak indultam, de mielőtt Oláhország' földére lépjek, látni akartam Mehádiát.

(Folytatása közelebről.)

12.

L e s - t e t ő.

Történeti balláda.

Magasba nyúló sziklabércz

Mutatja homlokát,

Fölötte tiszta fenn a' lég,

'S vész nem kerengi át.

Vitézlő ifju bajnok áll

A' szikla' ormain,

Sötétlő gondvihar borong

Bus arcvonásain.

Epedve- vágyva messze néz

A' kedves táj felé,

Hol eddig élte' napjait

Öröm közt édelé.

Az ég a' kedves táj fölött

Halvány, borúlt, komoly,

Özönlik fel rá tűz-elem

'S vöröslő füstgomoly.

Jajhangot, kínsohajt repít

A' bőszült fúvalom,

Miket nők' árvák' ajkiról

Sajtolt vad fájdalom.

E' látvány kínra kelti őt
'S még egyszer szerte néz,
'S a' dúló gyötrelem' dühe
Ajkára szót idéz.

Föl föl csatára renyhe szív!
Föl félénk gyáva mell,
Kit az ádáz veszély elől
Magány rejt titkon el.

Zsarolva nyög a' szép haza,
Le ölve népe már,
Lángtengerlepte téerein
Dul szívtelen tatár.

'S röpül mikint zord fergeteg,
Melly téren, halmokon
Zajongva- zúgva át süvölt
'S át tör vad ormokon.

Elötte im a' szende táj,
Egy csöndes völgyöböl,
Pirosló harmat hulla ott
Haldoklók' vériből.

Hol hajdonán kies falúk
Léteztek ékesen,
Tűzár harapzik szerteszét
'S világit rémesen.

A' légkörön bus rommadár
Dall síri éneket,
Melly borzalommal tölti el
A' vérző szíveket.

'S a' sáskahad, melly ezt tevé,
Eltűne hirtelen,
Csak a' lovag 's szívgyilkoló
Fájdalma van jelen.

Magára áll a' völgyben ő
Mint sápadt arczu váz,
Melly csillagatlan éjszakán
Sirok felett tanyáz.

Szólgá Miklós.